FRANCKESCHE
STIFTUNGEN

Alte Drucke

Pavli Castrensis In ... Codicis Partem Patauin[a]e Pr[a]electiones, Francisci Curtij, multorumq[ue]; qui hactenus Doct. incubueru[n]t Appendicibus ...

Paulus <Castrensis>

Lugduni, 1553

De posthu. haere. institut. Rubr.

Nutzungsbedingungen
Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.
Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.
Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use
All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.
Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.
For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150738

Visual Library

a ¶Cætera nãq;. Adde quid importat iſta dictio &c. dic qñ in protocollo notarij reperitur & cætera, conſtat ꝙ notarius habet illud pro completo & abſoluto: nec in protocollo volebat plus ſcribere ſecundùm Bart. in l. ſi is qui. ff. de teſta. tu autem dic quod tutius eſt illud quod alibi dicit Bal. in aut. quod ſine. in j. col. C. de teſta. vbi dicit quod qñ notarij in ꝓtocollis ſuis dicunt actū &c. tūc bñ ſignificat rem perfectā ſed vide Rotā deciſiōe cccij. inci. etiā fuit dubitatū de cōmiſsione impetrata lxxxviij. in antiquis. vbi tenent qđ ſi in reſcriptis pap. aut principis dicant cōmittimus cauſam ſummariè terminandā &c. illa dict. &c. importat ac ſi dixiſſent ſimpliciter ſi ex ſtrepitu & figura iudicij. Tu aduerte qđ deciſio dominorū de Rota pōt procedere in duob⁹ caſibus. Primus eſt qñ cōis ſtylus eſſet apponere totā illā clauſulā, prout dicitur in clé. ſępe. de verb. ſig. in iſto caſu ſi diceretur ſummariè &c. tene quòd illa verba cōtinerenť ſub illa dictiōe &c. ſecūdus caſus eſt qñ in ſuppli. eſſent appo. oīa illa verba. tūc licet princeps diceret committimus Titio ſummariè &c. & tūc cōtinenť oīa illa verba. & de iſta dictiōe eſt text. in l. periculi. ff. de nau. fœno. & text. in l. ſi ita. qs. ff. de euic. & textus in ca. j. in ſi. de pur. can. Bal. in l. hac cōſultiſſima. C. de teſt. hoſt. plenè in ſum. in tit. de fi. inſtru. in §. de publica. verſi. ſi in breuiatura. Bal. in c. qm̃ cōtra falſam. de ꝓba. Ant. de but. in c. ex literis. in vlti. colum. Itē dicit. de fi. inſtru. Alexā. de imo. conſi. lxxxiiij. inci. in cauſa vertēte. in vi. col. in j. vo. cōſ. xciiij. inci. In cauſa & lite vertente corā arbitris. in j. col. in ij. volu.

b ¶Et ita cōſului. Adde eūdē Paul. de caſt. in l. ſicut certi. ſ. de teſt. mili. & in ſuo conſi. lvj. inci. preclarus & egregius. & in cōſ. ſe. Alex. de imol. in d. l. ſicut certi. & in ſuo cōſi. cxxiij. co. ſi. in j. vo. & i cōſ. cxlij. in j. dubio. in ij. volu. & in conſil. xxx. col. j. in iiij. vol. & in cōſ. xxxj. col. ij. co. volu.

c ¶Vxoris abortu. Adde qualiter puniatur abortum faciens. vide glo. & ibi doct. in l. necare. ff. de lib. ag. glo. & Io. de ſantu. in c. conſuluiſti. ij. q. iiij. Io. de ana. in c. ſicut, el ij. in ij. co. de homi.

hic iſtud fideicommiſſum de hæreditate reperitur factum ab ipſo præterito. Sol. verū eſt ꝙ non valet relictū à præterito qñ non fuit collatum in tēpus quoad ipſum perueniat hæreditas ita loquitur. l. contraria: vt ſi eſſet relictū purè. quo caſu licet hæreditas ad eum perueniat, nō recōualeſcit: qm̃ fuit inutile à prin. tanquā factū ab eo cui nihil relinquebatur. j. de fideicōmiſ. l. ab eo. ſecus ſi fuit collatū in tempus à quo peruentura eſt hæreditas. vt eſt in caſu iſto, cū fuit appoſita iſta clauſula ſi nō valet iure teſtamēti valeat iure codicillorū. nam per hoc videtur grauaſſe filiū ſi hæreditas ad eū perueniat ab inteſtato: quia teſtm̄ non valet iure teſtamenti, quo caſu potuit eū grauare. l. ſi quis cū teſtamentū nullū. de iure codicil.

16 a †Vltimò quæ cōtineanť ſub iſto ver. [cætera namque.ᵃ] vide per Bar. plenius quā hic in l. filio præterito. ff. de iniuſt. teſta. vbi examinat materiā huius auth. Et an contineatur ſubſtitutio pupillaris. vide per eundem in l. j. ff. de vulga. & pupil. nā gl. ibi tenet quod ſic. Dy. tenuit contrariū: quia illa non pōt valere niſi fiat in teſtō valido Bar. iſtā rationē reprehendit. qm̃ etiā donatiões tutellarū nō poſſunt fieri niſi in teſtō & tñ conſeruantur per iſtā auť. vt in corpore vñ ſumitur. & ſic tenet gl. indiſtinctè. Ang. diſtinguit, aut ſubſtitutio pupillaris fuit facta ad commodū præteriti, vel exhæredati. vt quia facta fuit ſibi vel fratri de ſe, & tūc non conſeruatur: quia nec legata facta ipſi præterito conſeruantur. vt in gl. in l. maximum vitiū. quæ incipit, totius. in ſi. aut ad commodū alterius. & tunc conſeruanť. mihi videtur dicendū ecōuerſo quod ſi facta eſt ad commodū præteriti vel exhæredati, conſeruetur: quia non eſt ſibi iniurioſa: ſed ſi ad commodū alterius, vt quia fuit facta fratri pupillo inſtituto de quodā extraneo. & tunc non conſeruetur: quia eſt ſibi iniurioſa, cùm excludat fratrem præteritū, vel exhæredatum à ſucceſsione fratris ab inteſtato. vt ſ. de impub. & alijs ſubſti. l. ſi teſtamento. vnde ſicut irritatur inſtitutio directa per quā filius excluditur à ſucceſsione fratris legitima; quia intentio imperatoris eſt iniuriam præteritionis vel exhęredationis indebitè factā tollere. vt in corpore. dū dicit. Sola enim ſerenitatis noſtræ eſt intentio iniuriā præteritionis &c. nec obſt. gl. in l. maximum vitium: quia ibi vt dixi nō credo ꝙ ſit vera, nec etiam ratio Doctorū per eam quam ſubſtinent.

De poſthu. hære. inſtitut. Rubr.

1 Si in teſtamento fuit poſita clauſula codicillaris ſi non ualet iure teſtamēti ualeat iure codicillorum: & poſtea naſcatur poſthumus præteritus, an conſeruentur legata iure codicillorum. & nu. 1.

3 Quid ſi dixit ſi non ualet, uel, ualebit?

Quid ſi poſt factum teſtamentum naſcatur poſthumus uiuo teſtatore, qui teſtamentum poſtea non mutauit?

LEX I.

1 SI poſt teſtamentum. †Per natiuitatē poſthumi præteriti teſtamentum rumpitur, & legata irritantur. hoc dicit gl. quæ eſt hic. dicit quòd hoc vltimum videtur corrigi per authentic. ex cauſa. poſtea dicit quod illa authentic. loquitur in præteritione iam nati. & quòd non habet locum in præteritione poſthumi. & legata conſeruantur. Sed gl. ſuper ver. [literas.] in l. j. de condi. tenet contrarium. Bar. diſtinguit. aut teſtator ſciebat vxorē eſſe prægnantem: & poſthumum vel ventrem præterijt. & tunc habet locum glo. contraria: quia conſeruabuntur legata. aut ignorabat vxorem eſſe prægnantem. & vera eſt iſta gl. cum non conſeruentur legata quia præſumitur carere voluntate defuncti quia ſi ſciuiſſet poſthumum eſſe in vtero, fortè talia legata non feciſſet. arg. in l. is qui. ff. de iure codi. illa verò auth. non cōfirmat niſi legata quæ habent voluntatem defuncti, non illa quæ præſumuntur habere. Ipſe tamen Bartolus minus generaliter loquitur quia poſſunt eſſe talia legata quæ veriſimiliter fuiſſet facturus etiam ſi ſciuiſſet vxorem eſſe prægnantem. vel legata ad pias cauſas, vel parua: ſed ſi totam hæreditatem per fideicommiſſum mandaret diſtribui inter pauperes, non cogitans ſe habere filium tunc ratio Barto. locum habere per l. ſi vnquam. infra de reuoc.

2 donatio. † Et idem per omnia videtur dicendum ſi in teſtamento fuit appoſita clauſula codicillaris ſecundùm eundem Bartolum in l. prima. ff. de iure codicil. in ſexta quæſtione. Bald. contra nam ſi dixit ſi non valet iure teſtamenti valeat iure codicillorum tunc non eſt tractandum de illa clauſula: quia non poteſt aliquid operari rupto teſtamento per natiuitatem poſthumi, quia tunc cum fiebat valebat. l. iij. §. ſi ſtante. ff. de iniuſto. teſta. ſic illa conditio ſi non valet redditur falſa: vt in l. cum in ſecundo

3 do de iniu. teſta. † Et per conſequens illa clauſula ceſſat aut dixit ſi non valet vel valebit. tunc bene poteſt operari: quia cum naſcetur incipit non valere, & ſic extat condictio dictæ clauſulæ: & verificatur illud verbum ſi non valebit. quo caſu teſtator cenſetur cogitaſſe ſaltem in genere, & implicitè de natiuitate poſthumi: licet ignoraret vxorem prægnātem, & voluiſſe quòd etiam ſi ſit prægnans, & per natiuitatem eius rumpatur teſtamentum: legata debeantur iure codicillorum. & ſic habent voluntatem defuncti. quicquid Barto. dicat. vt idem Baldus plenius in dicta authenti. ex cauſa. in prima oppoſitione: & maxime ſi poſtea naſcatur poſthumus viuente teſtatore, & habeat tempus mutandi teſtamentum, & non mutauit: quia cenſetur voluiſſe cum eodem teſtamento & cum eadem clauſula decedere iuxta nōt. in l. Athletæ. §. dat remiſsionem. ff. de extu. tut. & in l. tractabatur. ff. de teſt. mili. & ad prædicta facit text. imò dictum in l. generaliter. §. ex teſtamento. ff. de fideicom. liber. vbi patet expreſsè dictam clauſulam operari conſeruationem legatorum etiam cum teſtamentum rumpitur poſthumi natiuitate. & ille

b tex. principaliter allegatur contra Bartolum, & ita conſului[b] ri in quodam caſu veniente de Bononia: quia in vita teſtatoris poſthuma nata fuit. & teſtator habuit tempus mutādi, teſtamentum, & non mutauit vt per illam clauſulam conſeruetur fideicommiſſum vniuerſale de tota hæreditate, cum ſufficiat non ſolum ad conſeruationem particularium legatorū. imò etiam deuoluit totā hęreditatē directò relictā in fideicōmiſſum: vt no. gl. ſignata in l. ex ea ſcriptura. ff. de teſt. & probať in l. quærebatur. ff. de teſta. mil. & in l. poſthumus. §. ſi paganus. de iniuſto teſtamento.

2 Teſtamentum in quo filius in poteſtate eſt præteritus, an ſit nullum antequam filius dicat nullum: & quid in poſthumo præterito?

3 Si poſthumus naſcatur uiuus: tamen certum eſt quòd uiuere non poteſt, quia natus eſt in ſexto menſe, an rumpatur teſtamentum?

4 Partus monſtruoſus dicitur contra formam humanam: ut quia habeat duo capita, uel quatuor manus: & non reputatur partus, nec homo: ſecus ſi naſceretur cum ſex digitis in una manu: quia degitus non eſt membrum, ſed officium membri.

5 Teſtamentum quando reconualeſcat ſi filius præteritus moriatur uiuo teſtatore?

6 Quid ſi tunc poſt factum teſtamentum teſtator eſt effectus furioſus?

7 Quid ſi filius præteritus moriatur uiuente teſtatore.

8 Quid ſi teſtamentum fuit annullatum ex alia cauſa quam præteritionis, & illa cauſa poſtea ceſſet uiuente teſtatore, an reconualeſcat?

9 Donatio omnium bonorum uel maioris partis quam quis fecit quia non habebat liberos nec habere ſperabat: ſed poſtea ſuſcepit: ſic reſcindatur donatio, an reualeſcat ſi poſtea filius moriatur uiuente donatore?

LEX V.

c 1 VXoris abortu. ᶜ†Per natiuitatem poſthumi præteriti teſtamentū rumpitur. dūmō naſcať viuus, & nō abortiuus: & dūmō non declinet ad mod

ad monſtrum vel prodigiũ, nec recõualeſcit, licet illico & etiam
voce non emiſſa moriatur. h.d. cũ l. ſeq. quę incipit quod certatũ.
1 †Per iſtas ll. patet q̃d gl. quæ eſt in l. is qui. ff. de le. præ. quæ dicit
ꝙ teſtamentũ in quo filius in poteſtate eſt prę̨teritus ita demum
eſt nullũ ſi filius dicat ipſum nullũ: quouſq; aũt tacet nõ eſt nul-
lum, ꝙ eſt expreſsè contra illas ll. nã quod iuris eſt de poſthumo
præterito, poſt eius natiuitatẽ eſſe debet de iam nato à principio
ſed per natiuitatẽ poſthumi præteriti ſtatim fit nullũ. etiã ſi non
dicat nullũ imò ſi incõtinẽti moriaẽ. ſcilicet poſt mortẽ tamen te-
ſtatoris: ergo & multò fortius ſi præteritus eſt iam natus. Pręter-
ea ſi valeret etiã antequã diceret nullũ rumperet primũ validũ:
ſicut ilud in quo præteritus eſt poſthumus antè quã naſcatur. vt
vt in l. iij. §. ex his apparet. ff. de iniuſt. teſt. & tamẽ cõtrarium eſt.
quia primũ validũ nõ rumpit. l. ſi filius qui in poteſtate. ff. eo. tit.
nec aperiret viã cauſæ inteſtati incõtinenti: cuius contrarium eſt
in l. fi. e. tit. de lib. & poſth. †Circa legem ſequentẽ quæro. quid ſi
3 naſcatur viuus, tamẽ certũ eſt quod viuere nõ poteſt q̃a fuit na-
tus in ſexto mẽſe nec tetigit de ſeptimo. nã poſsibile eſt quod na-
ſcatur cũ anima, & vocẽ emittat: tamẽ nõ eſt poſsibile quod per-
ſeueret viuere niſi tetigerit de ſeptimo, ſaltẽ per duos dies l. inte-
ſtato. §. fi. ff. de ſuis & leg. Iſta quęſtio fuit de facto in ciuitate iſta
alio anno. & quidã variè opinabãtur. & allegabãt dictum Ang.
hic quòd teſtamentum rumperetur: ſed ego nõ reperio ꝙ Ang.
hoc dicat & cõtrariũ puto verius per l. ſeptimò menſe. à cõtrario
ſenſu. ff. de ſta. ho. Nã paria ſunt nõ naſci viuũ, vel viuere nõ poſ-
ſe: vt quia nõ eſt natus ſecundũ curſum naturalẽ: ſi autẽ legitimo
tp̃e naſcaẽ, quod põt eſſe in ſeptimo, & in nono, & in decimo. &
j. eo. l. fi. licet propter aliã cauſam appareat quod nõ poſsit viue-
4 re, rũperet teſtamentũ: vt ex iſta l. colligiẽ. †Vlti. no. quod partus
mõſtruoſus diciẽ cõtra formã humanã. vt quia habeat duo capi-
ta, vel quatuor manus nõ rũpatur partus, nec homo, vt in l. non
ſunt liberi. ff. de ſta. ho. ſecus ſi naſceretur cum ſex digitis in vna
manu: quia tunc nõ multiplicaret mẽbra, ſed officia mẽbri. vt ibi
dicitur. & ſic digitus nõ dicitur mẽbrũ, ſed officiũ mẽbri. ꝙ not.
pro ſtatutis dicẽtibus de abſcindentibus membrũ ab habet locũ
in abſcindẽte digitũ. In gl. quæ incipit. [vt ff. de lib. & poſthu.]
ibi. [hic de rigore :] tu iunge ambas iſtas ſolutiones. & dic ꝙ aut
quę̨rimus an teſtamentũ recõualeſcat de rigore ſi pręteritus mo-
riatur. & dicẽdũ eſt ꝙ ſi nõ moriaẽ indiſtinctè. aut quæriẽ an re-
conualeſcat de æquitate. & tũc aut moritur poſt mortẽ teſtato-
ris. & idẽ eſt ſi illico. ita debet intelligi iſta l. vxoris. aut viuẽte ip-
ſo teſtatore: & tunc etiã ſi nõ illico ſed per longũ interuallũ recõ-
ualeſcit. vt in l. poſthumus. allegata in gl. pro cõtraria. & hoc de
æquitate prætoria, vt ex ea poſsit peti bono. poſ. nõ autẽ adiri de
iure ciuili: & iſte eſt vnus de caſibus in quibus bono. poſ. ſecun-
dum tabulas eſt neceſſaria. vt not. l. certum. §. vnde cog. per gloſ.
5 †Prædicta in poſthumo. cuius præteritio non reddit teſtamentũ
nullum à principio. vnde facilius recõualeſcit quoniã habuit pri-
mordiũ validitatis: vt not. per glo. in l. ſi teſtamentũ. ff. de teſta. Si
verò præteritus fuit iã natus. & ſic fuit teſtamentũ nullũ à prin-
cipio, nõ recõualeſcit: niſi duobus cõcurrẽtibus. quod moriatur
viuẽte teſtatore. & ꝙ in eo fuerint inſtituti veniẽtes ab inteſtato.
vt in d. l. poſthumus. §. idem & circa iuncta l. ſi filius qui in pote-
ſtate. ff. de lib. & poſth. Sed Ang. dicit hic ꝙ ſi in eo ſint inſtituti
veniẽtes ab inteſtato, ſi moriaẽ poſt mortẽ teſtatoris ſi tamẽ prę-
cedębat aliud teſtamentũ in quo erat inſtitutus extraneus, recon-
ualeſcit per l. ſi duobus. §. ſi prius. ff. de cõtratab. Sed certè ſecũdũ
iſtũ intellectũ etiã per eius pręteritionẽ nõ redderet nullũ ab ip-
ſo principio. imò valeret ſicut ſi haberet effectũ ſolennitatis, &
tolleret principiũ etiã eo viuente: ſicut dicitur in l. hac cõſultiſsi-
ma. §. ſi quis autem. §. de teſta. vbi etiã tetigi de intellectu illius §.
Melior intellectus eſt quod loquatur ibi in emancipato præteri-
to. nõ autem in filio in poteſtate: vt ſentit gloſ. in d. §. ſi quis autẽ.
6 & Bar. hoc tenet. †Sed quæro eo caſu quo moritur viuente teſta-
tore, & ſolet reconualeſcere: quid ſi teſtator, poſt teſtamentũ cõ-
ditum fuit effectus furioſus, ita ꝙ non poterat teſtamentum mu-
tare, vel non habuit tempus mutandi, an reconualeſcat? & vide-
tur quod non. Nam ideo tũc recõualeſcere videtur, quia ſuper-
eſt cauſa efficiẽs, ſcilicet ipſe teſtator. qui poteſt ipſum facere de
nouo. vnde non faciendo ſenſet velle decedere cũ, eo. teſtamen-
to. & ſic iudicio nouæ voluntatis. videtur reconualeſcere. argu.
eius quod not. in l. Athletæ. §. dat remiſsionem. ff. de excuſa. tut.
& in l. in fraudem. §. fin. cum l. ſequen. ff. de teſtamen. mili. ſed in
dictis caſibus ceſſat illa ratio. Breuiter domi. Rapha. ſentit con-
trarium. ꝙ nõ ſit recedendũ à generalitate iſtius legis & aliarum
legum dicentiũ ipſum recõualeſcere ſi moriatur viuẽte teſtato-
7 re. vt in d. l. poſthumus. †Item quæritur. quid ſi moriatur viuẽte,
teſta. nõ verè ſed fictè fingitur mortuus poſt mortẽ eius: vt quia
captus erat ab hoſtibus, & ipſo viuente mortuus eſt poſthumus,
& teſtator poſtea moritur apud hoſtes. & ſic fingitur mortuus
prima hora captiuitatis. & per conſequens poſthumus videtur
mortuus poſt mortem patris fictam. dic idem quod ſi eſſet mor-
tuus poſt mortem verã. vt in l. qui vxorem. ff. de iniuſt. teſtamẽ.
8 †Item quę̨ritur quid ſi teſtamentũ fuit annullatum ex alia cauſa
quã præteritionis, & illa cauſa poſtea ceſſat viuente teſtatore, an
reconualeſcat. dic quod ſi illa cauſa annullatiua venit ſine facto
teſtatoris voluntario * vt quia fuit damnatus de crimine capi-
tali, & poſtea reſtitutus per principem & reconualeſcit vt in l. ſi
quis filio exhæreda. §. fi. ff. de iniuſto teſta. etiam ſi non appareãt
indicia nouæ voluntatis. Aut contigerat facto teſtatoris volun-
tario * vt quia dederat ſe in arrogatione poſt conditũ teſtamen-
tum: & poſtea emancipatus fuit à patre adoptiuo. & tunc ita de-
mum reconualeſcit, ſi appareant indicia nouæ voluntatis quod
voluit decedere cum eodem teſtamento. vt l. qui ex liberis. §. te-
ſtamẽto. ff. de bo. poſ. ſecundũ tab. nec requiritur numerus ſeptẽ
teſtiũ ad probandũ iſta indicia, ſed ſufficiũt quinq;. vt ibi not. in
l. j. de leg. iij. Vltimò quæritur, quid in donatione omnium bono-
rum, vel maioris partis quam quis fecit quia nõ habebat liberos,
nec habere ſperabat: ſed poſtea ſuſcipit. & ſic reſcinditur dona-
tio. per l. ſi vnquam. j. de reuo. dona. an ſi poſtea moriatur ipſo vi-
uente filius quem ſuſcepit, recõualeſcat donatio. Bar. dixit quod
non: quia nõ reperitur iure cautũ: niſi in teſtamẽto. quod eſt ma-
gis fauorabile quã contractus. vt l. in teſtamentis. ff. de reg. iu. &
ſic debemus ſtare regulæ quod ab initio. de reg. iur. & l. inter ſti-
pulantem. §. ſacram. de ver. obli. quod cõtractus ſemel extinctus
non reuiuiſcit. Bal. autem mouet iſtud dubium in l. j. §. de inoffi.
dona. ante fi. & tenet quod ſi ſciuit eum mortuum, & potuit ali-
ter diſponere & nõ diſpoſuit, reconualeſcat: quã ſi videatur vo-
luiſſe decedere cũ eadem donatione. & ſic ſi fuiſſet interim effe-
ctus furioſus, & non potuiſſet diſponere de iure, vel non habuit
tempus, & ſic non potuit diſponere de facto, nõ reconualeſce-
ret. & tunc haberet locum opi. Bal. lex autem filio præterito: quã
gl. j. alleg. pro cõtraria mihi facta ad propoſitum: quia loquitur
quando præteritus expreſsè approbauit teſtamentum. & tũc re-
conualeſcit ſi approbauit poſt mortem. ſecus ſi in vita. quia tunc
nullum ius habebat approbandi. l. ſi quando. §. fi. §. de inoffi. teſt.
aut tunc reconualeſcat de æquitate ciuili vel prætoria. vide Bal.
in l. poſthumo. §. de bo. poſ. contra tabu.

2 Partus naturaliter poteſt ſtare in utero per decem menſes, & naſci uiuus: & quid in undecimo?

3 Prouiſio facta in unum caſum quem quis putabat euenturum, trahitur ad aliũ qui præter propoſitum euenit.

4 Teſtamentum factum in infirmitate de qua teſtator putabat mori: non reſoluitur ſi ex ea non moriatur, ſed reconualeſcit: ſecus in donatione cauſa mortis. & quid ſi dixit, ſi contingat me mori ex iſta infirmitate. & nu. 7.

5 Pœna eſt teſtatori ſi eius teſtamentum rumpatur.

6 Si quis inſtituat poſthumum naſciturum poſt mortem, & naſcatur in uita teſtatoris: ita tamen poſt decem menſes tempore teſtamenti conditi: an ille uideatur inſtitutus.

LEX IIII.

1 QVidam cùm. †Inſtitutio facta de poſthumo
naſcituro poſt mortẽ trahiẽ ad
poſthumũ natũ in vita, ſi teſtator putabat ipſum naſci-
turũ demũ poſt mortẽ. quia veriſimile eſt quod ſi cre-
didiſſet ipſum naſci in vita eo. modo inſtituiſſet. h.d. ſecundũ in-
tellectũ doc. qui dicunt ꝙ iſta l. debet intelligi q̃n teſtator tẽpore
teſtamẽti erat cõſtitutus in infirmitate de qua credebat incõtinẽ-
ti mori, & dubitabat an vxor eſſet prægnãs ex eo. vel nõ: ideo in-
ſtituit illũ qui naſcereẽ poſt eius mortẽ, dũmodo j. decẽ mẽſes à
die mortis ſuæ: quia tũc poterat eſſe prægnãs ex eo, ſecus ſi poſt:
quia tũc nõ potuiſſet eſſe ex eo: ſed ex alio: & poſtea recõualeſcit
eo viuẽte natus eſt poſthumus. j. decẽ mẽſes à tp̃e teſta. ꝙ ſi cre-
didiſſet teſtator. eo. modo inſtituiſſet. In tex. ibi: [an nõ videãtur
cõtineri teſtamẽto.] dic ſcilicet nati in vita: vt j. patet: ibi: [ſed ſine
2 viuo teſtatore. &c.] †No. ergo quatuor ex iſta l. primò ꝙ natura-
liter partus põt ſtare in vtero per decem mẽſes, & naſci viuus an

autem in vndecimo menſe.dic vt in auth.de reſti. & ea quæ pa-
rit in vndecimo menſe:& quod no.Bar.de li.& poſthu.l. gallus.
3 in prin.†Secundò no.ꝙ prouiſio facta in vnum caſum quē quis
putabat euenturũ:trahitur ad aliũ qui pręter propoſitũ euenit:
quia præſumitur ꝙ ſi hoc cogitaſſet,eodẽ modo nõ prouidiſſet.
vt s.de inſti.ſub.l.j.& in l.mulier.ff.ad treb.Et ad hoc bonus tex.
in l.Titius.§.j.ff.eo.vbi inſtitutio facta de naſcituro:quia teſtator
non putabat adhuc ipſum natũ,trahitur ad iam natũ, eadẽ ratio-
4 ne:quia ſi hoc ſciuiſſet:eodẽ modo inſtituiſſet.† Itẽ no.ponendo
caſum vt dixi:quia teſtamentũ factũ in infirmitate de qua teſta-
tor putabat mori,non reſoluitur ſi ex ea nõ moriatur,ſed recon-
ualeſcit:ſecus in donatione cauſa mortis.l.non oĩs.circa princ.ff.
ſi cer.pet.& l.ſenatus.ff.de do.cau.mort.per Bal.& per Cyn.in l.
5 ſi.j.de dona.cau.mortis.†Vltimò no.in fine.quod pœna eſt teſta
tori ſi eius teſtamentum rumpatur.facit.j.de manu.teſtõ.l. cõtra
voluntatẽ.Gl.format cõtrariũ difficile de l.cõmodiſſimè.de lib.
& poſthu.vbi inſtitutio facta de naſcituro poſt mortẽ nõ trahi-
tur ad natũ in vita,vel econuerſo:quia caſus omiſſus habeť pro
omiſſo:& dat plures ſolutiones.Breuiter doct. dicunt ꝙ ibi non
erat conſtitutus in infirmitate,qua crederet mori.ideo ſi inſtituit
naſciturũ poſt mortẽ,nõ eſt credendũ ꝙ hoc fecerit ex eo ꝙ cre-
deret ipſum naſciturũ poſt mortẽ : ſed non aſtringendi ad illum
excludendũ naſciturũ in vita.hic verò ſecus.quia nõ animo ex-
cludendi:ſed quia putabat ita euenire.iſta tñ ſolutio videť diui-
natio:quia non diciť hic ꝙ eſſet in infirmitate conſtitutus : vnde
põt dari alia ſolutio.ꝙ hic illud verbũ poſt mortẽ meã non deter
minat verbũ fuerunt editi:ſed verbũ decẽ mẽſiũ : & ſit ſenſus ꝙ
ſi cõtingat aliquẽ naſci poſt mortẽ ſuã ex ſua vxore,ſi ille naſciť.
j.decẽ menſes vult ꝙ ſit hæres:quia põt eſſe cõceptus ex ſe:ſi au-
tem poſt.ſecus.illud ergo verbũ poſt mortẽ.non facit cõditionẽ
ad illud verbũ editi.vt noluerit * inſtituere niſi natũ poſt mor-
tem ſed ad verbũ decẽ , menſiũ , & noluerit * inſtituere in quo
caſu naſcať infra x.menſes à die mortis in l.aũt contraria nõ poſ
ſunt determinare niſi in natiuitate:vt ſi dicã inſtituo poſthu. mi-
hi naſci.poſt mortẽ:ſed hoc põt determinare tẽpus.j. quod naſce
tur.ideo in dubio potius determinat illud quã natiuitatẽ cũ poſ-
ſit , ſalua ratione recti ſermonis : hoc plus placet : tñ intellectus
6 Doc.veriſſimus eſt in ſe:ſed neceſſarius in hac l. † Sed quæro.
quid ſi naſcatur in vita teſtatoris:tñ poſt x.menſes à tẽpore teſta
menti conditi.videť quod ille nõ videať inſtitutus : quia (vt di-
xi) quantũ ad tẽpus j.quod naſcereť,iſta inſtitutio videtur con-
ditionalis:quia noluerit inſtituere niſi illũ qui naſcereť j.x.men-
ſes. In contrariũ,& hoc puto verius.nam hoc eſt verũ ſi naſcere-
tur poſt mortẽ:quia ſi tũc naſceretur poſt x.mẽſes,nõ præſume-
retur cõceptus ex eo:ſed ſi naſcereť in vita,ceſſat iſta ratio : quia
poterit ex eo concipi,& etiã præſumiť,licet poſt decem menſes.
Et hoc videtur de mente literæ, dum dicit. [ſed ſi viuo teſtato-
re:ſiue poſt mortẽ eius infra x.menſes.quæ verba j.x.menſes de-
terminant verbũ poſt mortem eius non autem verbũ viuo teſta
7 tore.Et iſtam partẽ tenet hic do.Raph.†Vltimò quæritur. quid
ſi teſtator iſte ſe diſtrinxit , dicendo ſi contingat me mori ex iſta
infirmitate.Reſpondeo ſi reconualuit,euaneſcit inſtitutio. per l.
alumnæ.§.ſi.ff.de adi.le.ſecundùm Bal.

De iure deliberandi. *Rubrica.*

2 *Filius qui ſe abſtinuit ab hæreditate paterna,licet poſſit abſtentionẽ reuocare, & nihilominus adire:non uidetur eam reuocare,licet faciat factum qui fieri nõ poteſt circa ius & nomen hæredis:requiritur quod expreſſe reuocet.*
3 *Si ille cui delata eſt hæreditas ſoluat creditoribus hæreditarijs,an efficiatur hæres?*

LEX I.

1 SI à patre.†Qui non põt eſſe hæres de iure prætorio,per actũ extraiudiciariũ
non efficitur hæres,licet ſit talis qui non poſſit fie
ri circa ius & nomen hæredis . ideo non valet ta-
lis actus:ſecus in eo qui põt effici hæres de iure ci
uili.hoc dicit cũ l.ſeq.In glo.j.in ſi. ibi [vel ibi.] ideo tu dic. ſe-
cundũ doc.ꝙ ibi manumiſit ſeruos proprios, non hæreditarios:
2 ideo non efficitur hæres.non autẽ ex eo ꝙ eſſet miles.†No. tamẽ
ex iſta gl.ſecundũ Ang.quod licet filius qui ſe abſtinuit ab hæ-
reditate paterna poſſit abſtentionẽ reuocare,& nihilominus ad-
ire.l.ſi.j.de repu.hæredi.ita non videtur eã reuocare , licet faciat
actum qui fieri non põt circa ius & nomen hæredis:ſed requiriť
quod expreſſè reuocet:ſed ſi non abſtinuiſſet , per talem actum
efficeretur hæres.& dicit ipſe quod nõ eſt alibi iſta gl. & di-
3 lis ad intellectũ illius l.ſi. † Vltimò opponiť cõtra l.ſeq.quod li-
cet ille cui delata eſt hæreditas ſoluat creditoribus hæreditarijs
non propterea efficitur hæres:quia iſta ſolutio põt fieri citra ius
& nomen hæredis.Poteſt enĩ quis ſoluere pro alio.l.ſoluẽdo.ff.
de nego.geſt.Sol.cũ potuerit ſoluere ſuo iure & proſe. quia dela-
ta erat ſibi hæreditas:potius præſumitur quod ita voluerit, quã
ſoluere pro alio.arg.in l.magis.ff.de ſolu.

2 *Hæres etiam extraneus quòd hodie poſſit adire etiam clauſis tabulis.*
3 *Datio cohæredis extranei non tollit effectum ſuitatis quantum ad tranſmiſſionem hæreditatis non aditæ:ſed bene tollit quantum ad confirmationem eorum quæ ex teſtamento dependent:quia requiritur tunc expreſſa aditio.*
4 *Exiſtentia ſui hæredis an operetur trãſmiſſionem hæreditatis non aditæ ad quoſcunque?*
5 *Suitas per quæ tollatur?*
6 *Qui ſint effectus ſuitatis?*

LEX III.

1 SI fratris tui.† Filius in poteſtate paterna hæreditatem etiã non aditã tranſmit-
tit iure ſuitatis ad quoſcunque hæredes ſuos:ſiue ha-
caſit ſibi in ſolidum,ſiue pro parte dato cohęrede ex-
traneo.ſecus in emancipato.h. d.ſecundùm verum intellectum
emancipatus tñ bene tranſmitteret ad ſuos deſcendẽtes hæredi-
tatem aſcendentis,per titulum de his qui ante apertas tabulas.
ſed filius in poteſtate tranſmitti ad quoſcunq; hæredes etiam ex-
traneos.vt in primo caſu huius legis glo. tamen contrarium te-
nuiſſe videtur quod etiam filius in poteſtate nõ tranſmittat: niſi
adiuerit:quia ſpeciale eſt vt tranſmittat ius deliberandi ſi decé-
dat.j.annum.l.cum in antiquioribus.j.eod.ergo non tranſmittit
hæreditatem iure ſuitatis.qui etiam tunc tranſmitteret poſt an-
num.Et intellige primũ caſum huius l.quod filius adiuerat. ſed
in ſecundo caſu quod non adiuerat.qui intellectus non eſt bo-
nus:quia tunc non eſſet fienda differentia inter filium in poteſta-
te emancipatum.quam facit iſta l.ſed inter adeuntem quod non
eſt de mente huius l.Et dic ꝙ frater tuus deceſſit condito teſta-
mento,& relicto filio ſuo hærede.qui filius j.paucos dies ſimili-
ter deceſſit relictis quibuſdam extraneis hęredibus.nec apparet
quod hæreditatem partis ſui adiuerit,vel aliquem actum fecerit
per quẽ inducatur aditio.illi verò hæredes extranei occupa-
runt bona patris ſui fratriſq; tui,tu aũt dicebas hæreditatẽ fratris
tui ad te deuolutã per ſucceſſorium edictũ:quia defecit in perſo-
nam filij ſui qui nõ adiuit.& ſic non tranſmittit ad ſuos hæredes.
vel dicebas ad te delatam ab inteſtato,quia teſtamentum fratris
tui erat factũ irritũ non adita hæreditate ex eo.& ſic volebas ab
illis extraneis occupatoribus auocare. Imꝑator diſtinguit an il-
le filius eſſet in poteſtate patris tempore mortis ſuæ. & tunc non
fuit neceſſaria aditio:quia ſtatim mortuo patre ſuo etiã ignorã
& clauſis tabulis fuit effectus ſuus & neceſſarius hæres per l. &
ſic tranſmiſit hæreditatẽ paternã ad ſuos hæredes. vnde non eſt
verũ quod teſtamentũ defecerit,vel fuerit effectũ irritũ.vnde tu
nõ potes admitti ab inteſtato. Intellige tñ ſanè ſi illi hæredes ex-
tranei velint eã habere,& adeãt:quia tranſmittiť nõ vt adita vel
agnita.ſed vt adeũda.l.ſi quis filiũ.§.j.& ibi no.ff.de acqui.hære.
& ſicut ipſe filius poterat repudiare de iure ꝑtorio.inſti.de hære.
quali.& diffe.§.ſed his.permittit prætor iſta.& hæredes eius poſ-
ſunt repudiare ſi nolunt.ſed ſi fuiſſet expreſsè agnita ſecus non
obſtante tamen repudiatione ipſius filij adhuc remaneret hæres
nomine.l.j.§.qui ſunt in poteſtate.ſi quis omi.cau.teſt.Si autem
ille non erat in poteſtate.ſed ſui iuris per emancipationem.licet
poſſet adire de iure ciuili,ex quo erat inſtitutus : ſi tñ non adiuit
expreſsè,vel non fecit actũ per quẽ inducatur aditio,nõ fuit ef-
fectus hęres ſuus & neceſſarius per l.ſicut.nec quilibet alius ex-
traneus inſtitutus.& ideo non trãſmiſiſſet hæreditatem,& teſta-
mentum eſſet effectum irritũ & hæreditas ad te deuoluta ab in-
teſtato.& ideo ſi eã adiuiſti,& bonorũ poſſeſſionẽ agnouiſti fa-
cultates quondam fratris tui vendicare potes & per indulgen-
tiam pręſidis tibi reſtituentur. & hoc intellige quando ſilius tuus
fuerat inſtitutus inſolidum.idem ſi pro parte,ſi cohæres ſuus non
adiuit,vel repudiauit.vel hæreditate nõ adita deceſsit , ſed ſi ad-
iuiſſet,portio filij fratris tui accreuiſſet ſibi ex teſtamento. & ſic
non eſſet ad te deuoluta ab inteſtato ſtante cauta teſtamenti.l.
2 quandiu.de acquiren. hæredita. † In text.ibi. [etiam clauſis ta-
bulis.] gloſ.dicit quòd ſecus erat olim in extraneis,qui non po-
terant